

Statens medicinsk-etiska råd
S 1985:A
Pressmeddelande

2016-10-20

Kontakt

Kjell Asplund
Ordförande i Smer
070-573 22 81

Helena Teréus
Utredningssekreterare
08-405 28 33

**Etiskt godtagbart med medicinska
åldersbedömningar i asylprocessen – under vissa
förutsättningar**

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) anser att det i vissa fall är etiskt godtagbart att använda medicinska åldersbedömningar när den asylsökandes ålder är oklar. Rådet listar i uttalandet ett antal förutsättningar som bör vara uppfyllda när dessa bedömningar görs.

Om en asylsökande bedöms vara barn eller vuxen har stora konsekvenser när det gäller bl.a. boende, hälso- och sjukvård och prövningen av asylärendet. Det är därför viktigt att ett beslut om ålder blir så korrekt som möjligt. Idag finns dock ingen metod som exakt kan fastställa en persons ålder. När det gäller medicinska metoder för att bedöma ålder har det ifrågasatts om sådana alls bör användas eftersom samtliga har ett visst mått av osäkerhet. Samtidigt är frågan hur säker en åldersbedömning blir om denna enbart grundar sig på enskilda handläggares uppskattningar av den asylsökandes ålder, vilket annars är fallet. Saken ställs på sin spets när åldern är omtvistad.

Det är den asylsökande som har bevisbördan för sin ålder. Detta gäller även barn. Alla asylsökande har dock inte identitetsdokument att visa upp. Rådet anser därför att om myndigheterna efter en bedömning av bevisningen i ärendet fortfarande tvivlar på den asylsökandes uppgift om sin ålder, ska sökanden erbjudas att genomgå en medicinsk åldersbedömning. Medicinska åldersbedömningar ska alltså inte användas rutinmässigt utan endast när den asylsökande inte på annat sätt kan uppfylla sin bevisbörda. Smer menar att om medicinska åldersbedömningar används under de förutsättningar som rådet förordar

i uttalandet, kommer de bidra till en mer tillförlitlig bedömning av den asylsökandes ålder. Alternativet, att när åldern är omtvistad enbart grunda beslutet på intervjuer och uppskattningar, bedömer Smer leder till osäkrare resultat.

Rådet anser utöver detta bl.a.:

- att en medicinsk bedömning av ålder kan tillföra viktig information, men enbart om man använder de metoder som har starkast vetenskapligt stöd och om hänsyn tas till deras felmarginaler vid den slutliga åldersbedömningen.
- att den asylsökande ska ges anpassad information om den medicinska åldersbedömningen och ha lämnat sitt samtycke innan bedömningen genomförs.
- att osäkerheter och felmarginaler ska anges vid den medicinska åldersbedömningen och framgå på ett tydligt sätt av underlaget. Anledningen är att den slutliga åldersbedömningen ska bli så transparent, rättssäker och förutsägbar som möjligt.
- att den slutliga åldersbedömningen måste grunda sig på en sammantagen bedömning av alla omständigheter som kommit fram under handläggningen av asylärendet.

- Det är inte är etiskt acceptabelt att bortse från de medicinska åldersbedömningarnas felmarginaler, säger professor Kjell Asplund, Smers ordförande.

- Tar man inte hänsyn till felmarginalerna finns en uppenbar risk att barn felaktigt bedöms vara vuxna. De skulle då gå miste om det utökade skydd de har rätt till enligt svensk lag, tillägger Kjell Asplund.

Smer efterlyser också fler vetenskapliga studier för att öka kunskapen kring vilka medicinska metoder för åldersbedömning man bör använda sig av för att få ett så tillförlitligt resultat som möjligt. Ansvariga myndigheter måste vidare göra kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar av de metoder som används och se till att dessa byts ut och uppdateras i enlighet med nya forskningsrön.

Läs hela uttalandet på www.smer.se.